

LAGERGREN, JONAS JOHAN

Oförgripliga tankar om trolofningar och andra äktenskaps-förbindelser, samt om äktenskaps-skillnader. =Anon=. Tryckte hos Joh. Pehr Lundström, Jönköping, 1811.

1811

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

As
Jonas Johansson Lagergren

TANKAR

St. Paul.
Lundström
1700-1829
1811

Oförgripliga

TANKAR

om

Frolosningar och andra Af-
tenstaps-förbindelser,

samt

om Aftenstaps - Skillnader.

Tryckt hos Joh. Pehr Lundström,
Jönköping, 1811.

Menen J. att J skolen gåcka
Gud, såsom man gåckar en mens-
niska? Jac. 13: 19.

Det är af de ffrsta Snillen länge
erkändt, att de fullkomligaste Sam-
hälls-Lagar föga uträtta, om de icke un-
derstöddas af deras Moralité som dem ly-
da skola. Det torde då ej anses förgri-
pelig, om någon försöker att bewisa, hu-
ru witig den inre Moraliteten är, och
huru nyttigt det är att stärka den, åfwen
hänseende till Menniskans Handlings-
sätt, i frågan om Äktenkaps-löften och
förbindelser. Smfinte Christne hafwa
länge flagat öfwer tidens lättfinnighet,
och, torde hånda, ej utan skäl原因 orsak.
Erfarenheten vittnar beklageligen, att
man nästan i ingen sak förhåller sig swel-
ullare, än i löften rörande Äktenkap.
Man förtöder den werdliga Lagens of-
enteliga och högtidliga Stadganden, och
ör att wara ännu desto säkrare, ingår
A man

man i hemliga förbindelser. Dessa håller man, så länge man derwid finner sin uträkning; men då bättre utfigter anorlunda tillstyrka, gör man sig ingen swårighet wid deras ryggande, utan tror sig dertill fullt berättigad. Håremot kan Werdsliga Lagen sdga hinder lägga; ty då de utwärtas Bewis, som till ett lagligt öfswertygande erfodras, brista, och den skyldige af sitt Samwete och Moraliteteten ej känner sig bewekt att redligt widkännas hwad han gjort, hwilken Aktor skulle wäga honom anklaga, hwilken Domare honom åt Saken fälla?

De olycksaliga följder, som af ett dylikt handlingssätt måste uppkomma, framställa sig lätt för Tänkaren.

Öförgripligt tror jag likwäl, att de fleste så förhålla sig — icke af ondt uppsåt, utan af förwillelser, fördommar och förhastanden; och, om det är en sanning, som det wiserligen är, att hwar
och

och en handlar så, som han förstår, och att menniskans wilje bestämnes af förståndet, så tyckes rättelse icke förgåswes hoppas i den mon ljusare och mera öfvertygande kunskaper meddelas.

För att korrt och tydligt kunna framlägga sina oförgriplige tankar om wigten och wärdet af Äktenstaps löften och förbindelser, är nödigt, att man först beswarar den frågan:

Swad är ett lagligt och af Staten, i hwilken wi leswa, godkändt Äktenskap?

Äktenskap, enligt Swenska Lagen och utkomne Författningar, är ett fritt förbund emellan två personer af olika kön, om barns aflande och uppfostrande, som med wederbörande Giftomans samtycke, efter 3:ne föregångne Lysningar, med laga wigsel stadfästadt är.

Man kan således säga: att till ett lagligt Äktenskap, i vårt fädernesland,

håra följande 3:ne hufvudomständigheter:
 1:o Trolofning, 2:o Lysning, 3:o Wigsel.

Med Trolofning förstås den offentliga Handling, då 2:ne personer af olika kön gifwa hwarandra ett otwunget löfte om ett tillkommande Äktenskap.

Till winnande af inbördes säkerhet, helst då Wigsel ej genast kan för sig gå, har den werldslige Lagstiftaren ur stora skäl wisligen tillåtit dylika förbindelser; men på det undanslyfter derwid må föreskommas, och deremot allt rättwist och ordentligt tillgå, har Han åswen derwid förestrifwit de mått och steg, hwilka böra iakttagas, och som endast kunna göra Trolofningen laglig. Sådane äro för exempel: att Giftomannen bör tillstådes wara, samt att Trolofningen skall ske i 4 wittnens öfwerwara, 2:ne å Mannens wagnar och 2:ne å Qwinnans, m. m.

Likaledes förbjuder Lagstiftaren all Trolofning med flera, än en person,

och förestrifwer böter för den som sig
deremot förbryter. Andteligen förordnar
och Lagen om Trolofningens följder, och
omsider om de Wilkor, under hwilka Tro-
lofningen endast kan upplösas. Se
Gistm. B:ns. 3, 4 och 5 Kapittl.

Sedan en sådan laglig Trolofning
föregått, följer den 2:dra Huswudoms-
ståndigheten, som är offentlig och Lag-
lig Lysning. Huru derwid förhållas bör,
wisar Gistm. B:ns. 7 Capitel, utom åts-
killiga Författningar.

Derpå följer nu Sittenskapets full-
bordan genom laga Wigsel.

Åtskillige omständigheter måste dock
förut ännu pröfwas, innan Wigseln får
ste, till ex. om Gistomannen fritt sam-
tyckt: om Kontrahenterne äro wid de år
och af den kunskap, att de kunna fritt
samtycka, med mera, som Lagarne föres-
krifwa, men här ej behöfwer uppräknas.
Se Gist. B:ns 1, 2, 6, och flere Kapittl.

När åter allt detta besinnes förhålla sig i enlighet med Lagens föreskrift, följer verkeligen den 3:die Hufvudomständigheten, som är Wigsel.

Den får likväl ej heller efter gods tycke, och af hwem som helst, för rättas, utan bör derwid också noga förfaras enligt Lagarnes föreskrift. Först nu tilltråda de så lagligen gifte de ömsesidiga förmonerna af Äktenskapet. Men de fås också också wid de skyldigheter, som ett lagligt Äktenkap åtfölja. Bland dem nämnes endast den: att Kontrahenterne, som Makar böra sammanleswa, samt att Skilnad i Äktenskapet icke utan synnerliga skäl kan bewiljas. Se Gift. B:ns 9, 10, 11, 13, 15, 16 och 17 Capitl.

Allt alla dessa försigtighetsmått äro ganska wisa, nyttiga och nödiga, har erfarenheten redan bekräftat. Och hwilka rysliga utträden skulle, i lätt sinniga tider, ännu uppstå; om ej sådane band
fiatts

sjätttrade den flyktige? Hvilka skakningar skulle sjelfwa Samhället erfara? Wälsignelsen hwile derföre öfwer den Wises stoft, som först påtänkt sådane bommar för den ostadiges illgrepp, och wälsignelse utbrede sig ännu utöfwer de Lagstiftare, som dessa säkerhetsmått, till den trolöses hejdande och Skuldens försvar beskydda!

Men låtom oss likwäl anmärka, huru dessa tydeliga och wälgörande Föreskrifter ännu förtydas.

Den lagligen Trolofwade finner under tiden utwägar att jäfwa wittnena, och, om han måste erkänna Trolofningens laglighet, upptänker han likwäl hwarjehanda skäl till Trolofningens upplösning. Han finner de hinder, som Lagstiftaren lagt, ej så swåra, att han ju på flere sätt dem kan besegra.

Då likwäl en annan föreser, att en offentlig Trolofnings-^oskillnad ej kan

winnas utan besvär och kostnad, och be-
 tänker, att en laglig Trolofning alltid
 är ett band, som ej så lätt kan slitas,
 påfinner han en ännu beqvämligare ut-
 väg, den att hemligen trolofwa sig.

Ware det långt ifrån mig att dömma
 oblidt om hwar och en hemlig Trolofning.
 Jag wet, att de dygdigaste Menniskor
 ofta hemligen warit trolofswade, utan
 att följder, hwardswer någon sig be-
 ilagat, deraf uppkommit. Sjelfwa La-
 garne tyckas ej ogilla dem, och enskilda or-
 saker kunna dertill föranleda, utan att La-
 gens myndighet derigenom lider. Det är
 blott bedragaren, som wet, och äger hjerta
 att begagna sig deraf, till skygd för swe-
 ket. Han ser wid ett dylikt handlings-
 sätt sin fördel, och bewarar helgden af
 sitt löfte, så länge han behagar; men
 ser han en ljusare utsigt för sig, strax
 ryggar han sitt löfte och knyter ett nytt
 band. Må hända gällor detta lika om
 legge lönen.

En annan, utan att fästa sig, finner sig af Lagarna icke hindrad att njuta, hwad han kan, och räknar sig icke till förnedring att likna Gjärilen, som suger sötman af alla blommor. Öfver andra finna ingen betänklighet uti att dricka af ÄltenSkapets Nectar, utan att tro sig något skyldige åt dess helgade trohet. Och ytterst finnas de, hwilka, sedan de länge känt sig förtjuste i den äkta famnen, ändteligen hafwa kallnat, och söka sig i sjelfwa Lagarne anledning till en brottslig frihet i den för ömma Måns kans känslolösa förskjutande.

Så stötande än detta är för Sedligheten och Dygdens lugn, gifwas likwäl inga laga medel att förekomma ett dylikt ondt. Bedragaren ser, att Samhällets Lagarnes stränghet ei träffar honom: Han fruktar inga vittnen, han diktar sig skäl, som Domaren måste godkänna: han winner sin önskan, ehwad Skulden qwider.

Men finnas då ej Lagar, hwilka icke kunna jäfwas, äfwen om den werldsliga Lagen trotsas! Är gycklaren utan answar, fastän den werldsliga Armen ej räcker honom? Tror han sig kunna bedraga Gud, om han än kan bedraga Menniskor. Låtom oss tillse, om han har ännu något att frukta, äfwen då han af werdliga Magten har intet att befara.

Förmodligen nekar ingen, att Menniskan, som framför alla de skapade tingena på jorden, blifwit utrustad med förnuft, också bär hörsamma det. Man vill ej förmoda, att någon skulle misstänna Förnuftets värde eller mistro sin Eakhet, så länge han följer Förnuftets råd. Man wäljer också förmodligen ej ett förkasteligt rättesnöde för Menniskans Handlingar, då man anser dem böra styras enligt Förnuft.

Förmodligen nekar ingen, att menniskan är pliktig att inrätta sin wandel enligt

enligt Naturliga Lagen. Den är ju in-
 förlifwad med menniskan, och af Skas-
 poren skrifwen i Menniskans hjerta.
 Den röjer sig uti och witsordas af Sam-
 wetet. Den är ju sjelfwa Förnuftets
 praktiska bud. Sjelfwa de Politiska La-
 garne anse den för sin grundwal. De
 kunna likwäl förändras, men den Na-
 turliga Lagen aldrig. Han grundar sig
 på Guds och Menniskans Natur, och för-
 blifwer Sanning, så länge Gud är Gud
 och Menniskan är Menniska. Förmodeli-
 gen nekar då ingen, att det skulle
 vara wägsamt att gåcka denna Lag.

Ändteligen nekar och förmodeligen
 ingen, att Guds ord och den Uppenbara-
 de Låran bör vara alla Christnas högsta
 Mättesnödre. Efwer denna Sin Låras
 helgd wakar och den Allsmåttige Sjelf.
 Om den trolöse kunde tyfta Förnuftets
 och Samwetets röst, eller undfly werlds-
 liga Lagarnes nåpft, så kan han lik-
 wäl ej undfly hemsöfelsen, då han öf-
 werträdt Guds Ord och Lag.

Men hwad bjuda då dessa Lagar? Ärlighet, redlighet, trofasthet i ord och löften, rättwisa och samwetsgrannhet i alla Menniskans Handlingar. Hwad utlöswa de detsföre? Glädje, ett saligt medwetande, Guds Höga wälbehag, tidens wälsignelser, Ewighetens Nådabön. Hwad förbjuda de? Dråttwisa, swel och trolöshet i ord och löften, samt hota förbrytaren med Ånger, Guds onåd och ett aldrig förblömdt Straff. Är det då likgiltigt för Menniskan, antingen hon efterföljer eller öfwerträder dessa Lagar?

Alara äro dessa föremål för wårt förstånd; lätt borde walet blifwa för wår frihet. Men i passionernas rus, huru ofta bortblandas det ena med det andra!

Man fallar den en tjuf, som olofligen afhänder oss en obetydlig del af wår egendom: Man höljer honom med wansära, och styr honom såsom en skamfläck; -- men att någon genom list tillwiner sig en wäns hjerta för att beswika

fwika det, och bestjäl det redbaraste es-
gendom på jorden, det lugn, det gläd-
je och det försmak af sjelfwa Himmelen,
aktar mången för ingenting.

Inbördes löften böra ju wara heli-
ga! På deras fasthet hwilar allmän och
enskild säkerhet. Skall då ett löfte, be-
jakadt af kärleken, rörande den ömmaste
sak på jorden, då kunna oskyldigt gåckas
af den trolöse?

Fins något saligare på jorden, än
Wänskapen. Bör han då ej heligt wär-
das. Men huru snart glömmier man dens
fel, som förskjutit sin Wän?

Aktenskapets höghet och wigt wits-
orda både Guds Ord och Naturliga Läs-
gen. Detta innefattar ju ett Förbund,
på hwilket Werldens hela wäl beror! In-
gen jordisk lycka är större, än att wara
en lycklig Waka; men är då någon jor-
disk olycka större, än att blifwa beswiken
i sitt Aktenskap? och likwäl ser man betä-

ta helgade band — Kallfönnigt förder
slitas!

Efter dessa förberedelser är nu tid
att tråda saken närmare, för att pröfva,
om det ej är synd att falskeligen rygga
hvarjehanda Äktenkaps-löften och för-
bindelser, och att undersöka, hwad helgd
dem skäligen tilläggas bör. Wi börje
handla

Om Trolofningars wigt och wärde.

Det är redan tillkännagifwet, att
Trolofningar förekomma af 2:ne slag:
Lagliga och Hemliga.

Wi hafwa bestrifwit de förra, och
det återstår att anså, hwad med de se-
nare förstås, nemligen: en fri inbördes
försäkring af 2 personer af olika kön, om
Äktenskap, ingången emellan fyra ågon,
eller utan lagliga Wittnen.

Om en laglig Trolofningss gilltighet
och bestånd kan den werldslige Domaren
utlåta sig; då hon för honom göres up-
pens

penbar, och, om den ena parten nefar, kan han genom wittnen, som närwarit, bringas till erkänsla. Den werldsslige Lagstiftaren kan ock af wisa skäl tillåta och bewilja skillnad, eller Trolofningens upplösning. Men så förhåller sig ej saken med en hemlig Trolofning. Hon är en Handling, som den werldsslige Domaren ej afwetar. Hon kan ock lagligen icke bewisas. Om den ena parten iafar, så är den andras nej lika kraftigt; och Lagen kan icke råcka den Oskyldige något stöd. Den flyktige kan således lättare bryta den. Men, fastän inför Werlden det är ganska lätt att reda sig från en hemlig Trolofning, och icke oömdjeligt att rubba den lagliga — månne det detsamma icke är någon synd att göra det? Swad wigt och wärde böra Trolofningar tillerkännas, så wäl Lagliga och Uppenbara, som Hemliga?

För att tydligare swara härpå, låtom oss undersöka, hwad ett Moralistiskt Åstendskap är.

Med

Med ett Moraliskt Äktenſkap förſtå
wi ett Äktenſkap inſör Gud och Sam-
wetet.

Det grundar ſig, ſom ett lagligt
Äktenſkap, på ett fritt ſamtycke emellan
2 personer af olika Rön, till en Äktenſkaps-
lig förening. Det är ett otwunget, öms-
ſesidigt erbjudet och antaget, löfte om
Äktenſkap; och wi kunna ſåledes fullſtän-
digare beſkriſwa det med följande ord:
Ett Moraliskt Äktenſkap är ett inſör Gud
och Samwetet gifwet och antaget fritt
löfte och förbund emellan 2 personer af
olika Rön om en verkelig förening för
lifstiden, ſom makar.

Det kallas ett Äktenſkap för Gud;
emedan det är blott Gud, ſom är wittne
dertill. Det kan kallas ett ſamwets-Äk-
tenſkap; emedan det grundar ſig på Sam-
wetet: ett Naturligt Äktenſkap, emedan
ett annat, än detta, ej ſkulle låta ſig
tänkas, om menniskan ännu befunne ſig
i Na

i Naturens Stånd, och Moraliskt, emedan det grundar sig på Menniskans Moralité och Sedlighet.

Detta Äktenkap, ehuru ej fullkomligt för ett Samhälle, kan likväl ej, inför Moralitetens Domstol anses för annat, än ett verkligt Äktenkap; och om någon skulle twifla, så frågar jag: Hvad huswudsakligt fattas? Icke behöfwas wittnen till ett Äktenkap inför Gud? icke Lysning, icke Bigsel, icke dylika Ceremonier, som den werldslige Lagstiftaren haft skäl att förordna. Till ett Äktenkap inför Gud fordras ej mer, än det inbördes samtycket emellan de Kontraherande, och, när det äger rum, är Äktenskapet för Gud och Samwetet både verkligt och fullkomligt.

Föräldrars bifall kan wäl pröfwas både billigt och nyttigt, och ho är, som det skulle bestrida? — men — icke detta, utan Kontrahenternas eget samtycke —
utgör

utgör likväl det väsendteliga i ett Moraliskt Äktenkap.

Då åter Kontrahenterna befinnas wara Medlemmar af ett borgeligt Samfund, kan wäl med skäl påstås, att ännu någont got brister; och hwilken skulle neka, att de böra besegla sitt Äktenkaps förbund med den Offentelighets Handling som Samhället antaget för de Äktenkap, som det för gällande will anse och lofwat beskydda. Det återstår således för dem att lagligen wigas; men detta sker för Samhällets skull, och icke af behof för att göra det Moraliska Äktenkapet verkligare eller fullkomligare.

Jag föreställer mig, att detta skall förekomma mången nytt, och tilläfwentyras skola åtskilliga finnas, som anse detta begrepp om Äktenkap mindre riktigt; jag måste derför beödda mig om att nogare bewisa det.

Jag återupprepar då, hwad nyss blifwit anfördt, nemligen: att det inbördes

Det Samtycket utgör det väsendteliga i
i Äktenkap. Gör icke sjelfwa den Po-
litiska Lagen det till en nödwändighet i
ett lagligt Äktenkap? Nekar en af Kon-
trahenterne wid Wigseln, får ingen Wig-
tsel, &c. Men gäller detta om ett lag-
ligt Äktenkap, huru kan det då bescri-
vas wid frågan om ett Moraliskt Äkten-
skap?

Swar och en Menniska äger Naturen
ligen sin egen Personlighet. Hon måste
äga rätt att deraf göra utbyte mot er-
hållandet af en annans Personlighet.
När 2:ne Personer af olika kön detta gö-
ra, eller derom fritt öfwerenskomma,
ingå de med hwarandra i ett Moraliskt
Äktenkap — och hwad brister då i des-
fullkomlighet?

Föreställom oss 2:ne Personer af o-
lika kön, hvars hjertan andas sanns-
kyldig redlighet, såsom stadde i Natu-
rens Stånd och utom ett Borgeligt Sam-
hälle.

hätte. Skulle de icke anse sig fullt som
 Makar, från den stund de hade gifwit
 hwarandra löfte derom? Skulle de icke
 finna sig fullkomligt säkre å ömse sidor?
 Och försåttom i våra tankar dessa per-
 soner inom det Borgerliga Samhällets
 område — hwad finna de sig der mera
 behöfwa till sin inbördes säkerhet och
 tillfridsställelse? Intet. Om de, som rätt-
 skaffens Medborgare, kunde undgå att sö-
 ka wigsel, skulle de för sin egen försäk-
 ring den ej påyrka, till ett bewis, att
 de tyst erkänna det ömsesidiga löftet såsom
 tillräckeligt och Wäsendteligt i Äkten-
 skapet!

Jäke kan heller löftet i ett Moraliskt
 Äktenskap anses mindre kraftigt och för-
 bindande, än i ett lagligt Äktenskap, ut-
 det skäl, att tilläfwentyras inga Menst-
 liga wittnen varit tillstådes; ty har icke
 Gud sjelf varit wittne, och wittna icke
 Kontrahenternas egna Samweten? Skulle
 då

På ett löfte inför Menniskor vara hel-
 gare och mera förbindade, än ett löfte
 endast inför Gud? Är Guds vittnesbörd
 mindre, än människors? Skulle man
 frukta för Menniskor och icke för Gud?
 Gifvas några vittnen större än Gud
 och Samwetet? Må man något lofwa
 inför Gud och icke hålla det?

Ett Moraliskt Äktenkap är då o-
 fridigt ett werfeligt och fullkomligt Äk-
 tenskap inför Gud och Samwetet; men
 det måste också vara ett Äktenkap, som
 lika så litet kan tänkas upplösligt, som
 ett lagligt Äktenkap. Den werldslige
 Lagstiftaren anser Äktenkaps = Förbundet
 som ett lifstids förbund, ehuru Han ur
 särskilda skäl, kan, liksom fordom Moses,
 för Judarnes hjertans hårdhet skull,
 tillåta möjligheter till skillnad. Men
 frågan blir likväl, om så kan ske inför
 Moralitetens Domstol. Det synes först
 stridande mot Äktenkaps = förbundets na-
 tur

tur och ändamål. Denna förening, såge en godfänd Författare *), slutes under vilkor, att icke förr än med lifwet uphöra. En annan affigt wid föreningens ingående, antingen på endera eller på bägge sidor, innebär en tydlig motsägelse emot den Personlighet med hwaras bibehållande detta aftal slutas. 2:o tyckes det motsäga Moraliteten hos de Kontraherande. Är deras bjdelse för hwarandra liflig, deras kärlek uppriktig och dygden verklig i deras hjertan, skall det aldrig falla dem in att tänka sig denna förening förr rubbelig, än genom döden; dessa enda händelser dock undantagne, om någon af de förente genom otrohet och ett skändeligt öfvergifwande gjorde Aktens skapet inför Gud och Samwetet upplösligt.

Utom dessa gifwas och inga andra som kunna rättfärdiga någon skillnad i
ett

*) Se Boëtii Natur-Rätt, sid. 92.

ett Moralistiskt Åktenskap. Twertom för-
 synda de sig i mångfaldiga hånseenden,
 som rygga ett Åktenskap, afslutadt inför
 Gud. De synda emot Gud, hwars All-
 makt, Helighet, Rättfärdighet och Allwe-
 tenhet de derigenom förakta: de synda e-
 mot Guds ord, som en sådan trolöshet
 förbjuder: mot sitt eget Samwete, hwars
 höga wärde de misstänna, och mot den
 Person, med hwilken de knutit detta band.
 De misshandla Offulden, de sära Sm-
 heten, förolämpa Wänskapen, och med
 plumpa händer liksom mörda sjelswa kär-
 leken. Menstligheten blöder: Dygden
 gråter.

Men skulle en sådan synd blifwa o-
 straffad? Nej; Gud skall icke låta glansen
 af Sitt Majestät onäpft fördunklas: den
 trolöses eget Samwete skall blifwa hans
 plågo-ande: han skall sjelf kalla sig en
 Åktenskapsbrytare, och den Lidandes
 suckar skola tränga genom skyn till Den,
 som lika rättwißt straffar, som nådigt
 belönar.

Låtom of nu återkomma till frågan om Trolofningars wigt och wärde.

Wi hafwa redan nämnt, att Trolofning är antingen en offentlig eller hemlig Handling, då 2:ne Personer af olika kön fritt samtycka, att blifwa hwarandras Makar.

Nu är wäl Kontrahenternes Skyldighet, såsom Medlemmar i ett Samhälle, att framdeles befästa detta löfte med Lysning och Wigsel; i hwilket hänseende Trolofningen ej ännu kan anses för ett verkligt och fullbordat Äktenskap; men huru wilja wäl de Trolofwade sielfwa anse den inför Gud och Samwetet? Om de, såsom Trolofwade, försattes i Naturens Stånd, huru skulle de wäl då anse hwarandra? Männe ej som verkliga Makar efter Samwetet? Skulle de undgå att betrakta sin fbrening som ett verkligt och fullkomligt Äktenskap inför Gud, och blifwa sitt löfte trogne intill sin död?

När

När wi jemföre de omständigheter, som höra till och utgöra en uppenbar eller hemlig Trolofning, med dem, som utgöra och tillhöra ett Moraliskt Aftenskap, hwad skillnad finnes dem emellan? Alldeles ingen.

Det fria Samtycket och inbördes Löfvet utgör sjelfwa det Moraliska Aftenskapet. Att så är, erkänna de Politiska Lagarne: det följer af Menniskans naturliga rätt till sin egen Personlighet, och af Samwetskänslan i Menniskans eget bröst. Deremot uppstår ingen wedersäkring deraf, att inga menssliga wittnen tillstådes warit, ej deraf, att ett Moraliskt Aftenskap ej kan anses för ett Lagligt Aftenskap af Samhället, förr än Wigsel tillkommit; ty Gud har Sjelf warit wittne, och Wigsel fordras ej till ett Aftenskap inför Gud. Man behage erinra sig, hwad redan är anfördt.

Behåller sig nu icke saken lika wid Trolofningar? Det är ju det fria samtycke

tycket, och ömsesidiga löftet, som utgör Trolofningen! Utom det, kan ingen Trolofning tänkas; med det, hvad brister, eller hvad fordras mera, som inför Gud och Samwetet är hufwudsakligt?

Frågom dygdiga Personer sjelfwa, som blifwit trolofwade. Hvad fattas dem för att anse hwarandra, som oupplösligt förenade, sedan de gifwit hwarandra sina löften? Skulle de anse sig behöfwa vittnen, eller tro föreningen derigenom mindre verklig, att hon af menniskor ej kunnat intygas, eller löftet mindre förbindande, emedan det ej wore gifwit i andra Personers öfverswara? Skulle de tycka sig behöfwa antingen Lyöning eller Wigsel för att närmare försäkra sig om hwarandra, eller att gifwa en ny wigst åt löftet till dess orubbelighet? Nei, utan allt detta, föla de med lika trygghet hwila wid hwaras annars försäkring, och af wördnad för Gud

Gud samt af samvetsdmhet till hwarandra, bewara Idftet, utan förändring, till sin död.

Menniskan äger sin egen Personlighet, och kan således ostridigt, utan beroende af andra Menniskor, deraf göra utbyte mot en annans Personlighet, då wisa Moraliska hinder ej ligga i vägen. Ett sådant utbyte sker liksom wäl wid Trolofningar, som wid ett Moraliskt Äktenskap, och tillkännagifwes genom det inbördes Idftet.

Undtelingen kan af sjelfwa Politiska Lagarne intygas, att det inbördes Idftet och samtycket är det hufwudsaktiga wid Trolofningar. Jemsf. Gist. B:n 4 Cap. S. 1, och således är ingen skillnad emellan Trolofning och ett Moraliskt äktenskap.

Swad hittills af förnustet och Samvetsförmågan blifwit ansökt, bekräftas af den Uppenbarade Låran fullkomligt. Swars

fen Lysning eller Wigsel omtalas i Bibeln. Gåstabus omnämnas wäl; men inga Wigsel-Ceremonier finnas befallde eller förestifne. För hwarken Abraham, Isaac eller Jacob, utfärdades någon Lysning eller Wigsel. Det tyckes, som hade ett Moraliskt Äktenkap endast varit bland äldsta Fäderne i bruk. Man tog sig hustru, då man förklarade sin wiljadertill, och det inbördes löftet tyckes hafwa stiftat och utgjort Äktenskapet. Man finner likwäl ej, att Gud deröfwer förklarar misslag, ej heller att Äktenskapet deröfwe varit ansedt för mindre werkligt, heligt och fullkomligt. Nej, det war ett Äktenkap inför Gud och samwetet, och då behöfdes ej mer till dess fullkomlighet, än Kontrahenternes förklarade wilja och inbördes samtycke.

I Bibelen förekommer wäl det ordet: Trolofning, och på flera ställen omtalas trolofwade Personer; men hwari bestod Trolofningen? hwad grundlade den?

den? Man har ingen anledning tro, att dertill något annat hufwudsakligt fordrades, än det fria Samtycket. Men huru ansågs då en sådan Trolofning? Jo, alldeles som ett Moraliskt, ett verkligt Sittensskap. En trolofwad fästems kallad derföre i Skriften hustru. Se Luc. 2: 5. Och då Moses utfätter straffet för den, som förnedrade en piga, hwilken trolofwad war, skulle han på sätt, som omtalas, straffas; derföre att han sin nåstas hustru skämt hade. 5 Mos. 22: 23, 24 v.

Det är således en ostridig sak, att den Handlingen, som wi kalle Trolofning, ware sig laglig och uppenbar, eller hemlig, är ett verkligt Moraliskt Sittensskap. De trolofwade äro då, redan från den stund de gifwit hwarandra löftet, eller blifwit trolofwade, verkliga Makar — icke inför Werlden — icke inför Samhället, — men, det som ännu mera är, likwäl inför Gud och sina Samveten. Kunna då Trolof-

ningar anses för en så obetydlig sak? kunna de så lättfinnigt brytas, som man vanligen tror? Om en lagligen eller hems-
ligen trolöfwad kan winna den Werld-
slige Domarens bifall till skillnad,
eller ännu lättare undslippa — må han
likwäl för Guds och Samwetets skull
försöka det? Lätom oss pröfwa denna
sak efter Moraliteten.

Då 2:ne Personer trolöfwa sig, så
måtte det wäl åtminstone wara den ena
Partens tanka, att det är den andra
Partens liksom hans eget, fulla alswar.
Om nu ett sådant alswar likwäl ej fin-
nes, hwad innebär då en sådan Trolöf-
ning annat, än ett nedrigt swet inför
Gud och Samwetet? Om detta alswar
wäl finnes wid trolöfningens ingående,
men sedan kallnar och dör, så att den ena
Parten söker draga sig ur spelet; så
måste detta äfwen wittna om ett nedrigt
swet; Ty då man tänker något om ett
Äktenstaps-löfte, så föreställer man sig
ej

ej ett annat, än som skall gälla för lifstiden — och således kan man säga, att en rubbning af Trolofning, ja, ett försök att vilja bryta den, vittnar om ett nedrigt och bebrägligt hjerta, och innesfattar ett swet, som skrider direkte mot Trolofningens ändamål, och gåfvar den heligaste sak på jorden.

Löften böra vara heliga, och ju viktigare saken är, hwarom löftet är gjordt, ju heligare bör det hållas. Men kan då brytning af ett gifwit Äktenkapslöfte anses litgilltig?

När 2ne redlige Personer trolofwa sig, sker det med fullt förtroende till hwars andra. Utminstone låter det sig ej tänkas, att ju ett sådant förtroende äger rum hos endera af de Kontraherande. Detta förtroende måste å begge, eller endera, sidan snart böja och intaga hjertat till den ämaste wänsskap, och stämma Själen till den innerligaste kärlek, det

öfverbehållsammasse öfverlemnande, som
 öles, ju längre Trolofningen warar.
 Du, åter — då å ena sidan Trolofning-
 gen brytes, hwad annat skall hos den Li-
 dande Parten wäckas, än den ömmaste
 Klagan, och känslan af en förlust, som
 aldrig kan ersättas. En sådan brytning
 måste således innebära det skändeligaste
 försåt för Wänskapen, och det tyngsta
 förolämpande mot Smheten, kärleken och
 Dygden!

Ja, låtom oss rådföra oss med Hafs-
 derna och dagliga Erfarenheten: Förlo-
 rar icke mången från ögonblicket af en
 dylik händelse, sitt lugn, sin glädje, sin
 hela Själs sällhet! — och hwar rinna
 tårar, om icke der man beswikes af en
 Wän, åt hwilken man offrat hela sin hjer-
 ta? Hwilken äger i sin makt att måla
 de rustiga skuggor, som af ett dylikt upp-
 tråde ofta uppväxa! och hwilken förmår
 förutse, och i sitt lopp hejda de förbedel-
 ser, som af troldshet utbreda sig! Du

ru mängen, beswiken af kärleken, har blifwit förryckt till sitt förstånd! huru mängen har sölat egna händer i sitt blod! — och, om wi tåga, skola därhusen tala.

Swad innebär ock widare en dylik trolshet, annat, än ett förmåtet förakt mot Guds höga Majestät. Låter det sig tänkas, att någon med känsla af Gud och Religion skall begå den? Nej alldeles icke.

Sluteligen anmärkes, att den, som bryter, utan mellankommen otrohet å andra sidan, en ingången Trolofning, eller hwilket äkten-skaps-löfte som helst, och medan den Person, åt hwilken det war gifwit, lefwer, ingår i ett nytt äkten-skap, måste anses, som en verkelig äkten-skaps-brytare, hwilken begått hör, och den, som den öfvergifna tager, gör ock hör, enligt Matth. 19: 9.

Men skulle ej straffet någon gång följa i denne trolshets spor? Jo, Skuldens

dens förswar wakar i himmelen. En gång skola hans ögon öppnas, och förwillelsens tåkelse falla: hans qwäfsda Samwete skall uppwakna liksom ur en dröm: den lidande Skulden skall spyda för hans inbildning, och i ett nytt förband, som han tilläfwentyr's ingår, skall han möta sitt straff, då alla Ängrens plågoandar lida sig omkring hans hjerta.

Innan jag slutar denna Afhandling om Trolofningars wigt och wärde, måste jag upptaga och förrteligen beswara ett inläss.

Trolofningar kunna af förhastande ingås, och om de ej skulle få brytas, i synnerhet då utsigterna för den ingångna Trolofningen mörkna, men ljusa för en ny, så skulle mången genom sin trohet och beständighet förlora sitt timliga wäl.

Jag swarar: att förhastanden i så wigtiga mål ej böra äga rum; men, om
så

få wore, wet jag ei, om saken skulle
 hjälpas genom Trolofningens upphåf-
 wande. Den lidande bleswe lika fullt li-
 dande. Och jag tror derjemte, att, om
 man likwål blir trofast, oaktadt sitt föres-
 gifna förhastande, skall Gud, Dygdens
 och redlighetens hjälp, göra den misöndi-
 ge lycklig och nöjd. Jag kan aldrig öf-
 wertygas, att man förlorar något werk-
 ligt godt genom det att man är trofast,
 redlig och dygdig, så länge Gud är till;
 men deremot är jag försäkrad, att man
 till slut alltid förlorar på swel och bes-
 drägeri. Skall man sälja sanning, sam-
 wete, salighets hopp, Guds Nåd, trohet
 och dygd för att winna något på jorden?
 Kan någon med skäl wäga så mycket för
 att få en ny fästeman eller fästemo? De
 grunder, som äro lagde, leda mig nu
 till ett ännu widsträcktare sinne, nemli-
 gen om Lättfärdighetens immoralité i all-
 mänhet; men de tjena ock att förlorta Af-
 handlingen derom.

Om Lättfärdighet i allmänhet.

Jag har werkeligen hört Menniskor tillstå, att, om de trodde, det Lättfärdighet wore synd, skulle de lätteligen kunna förwara sig detsför; men, som de anse den blott innesatta ett Skyldigt nöje, som Skaparen icke förbudet, så följa de Verldens Exempel, och njuta nöjet, när det erbjuder sig. Jag har sagt dem mina tankar, och flera hafwa bättrat sig.

Om man undantager några i högre grad förderfwade, tror jag knappast, att några Personer af olika kön ingå med hwarandra i närmare bekantskap och förtrolighet, utan en hemlig uträkning på Äktenskap. En sådan tanke kan icke heller mistydas, och en Wänskap, börjad i sådant uppsåt, kan wäl icke ogillas; ty onekligt kan man wäl anse Äktenskapet, som en wis Bestämmelse för menniskan på jorden. Men då twerks om någon söker intaga en annans hjerta, för att, utan dylikt ändamål, djuriskt
 få

få njuta de nöjen, helt och hållet eller till en del, som Skaparen tillerkänt Menniskan, endast i ett lagligt Äktenskap; så måste han, i flere hänseenden, kunna få gås handla ofillbörligt. Han arbetar derigenom tyft emot Guds Ordning och Menniskans Bestämmelse, samt wisar med det samma, att han föraktar det funda Förnuftets råd, och gör något, som Gud omöjligt kunnat tillåta.

Jag wet, att flere gifwas, hwilka tro, att i 6:te Budet af Guds Lag icke förbjudes annat, än hordomsynd mellan äkta Makar; och, ehuru jag nu ej ingår uti en fullständig utredning, huru wida Dio Guds Bud ej tåla en widsträcktare Uttydning, än orden egentligen lydas anser jag dock, ur många skäl, antagligt, att här allt slags lättfärdighet förbjudes. När Moses, på Guds befallning fungjorde detta Bud, hade man säkerligen ej uppgjort våra juridiska Dis-

flinetioner emellan Lönskaläger och Hor.
 Jag tror således, att allt slags Lättfär-
 dighet så mycket wissare här förbjudes,
 som Hebraeiska Texten sådant ej allenast
 tål, utan och kräfwer denna Tolkning.
 För öfrigt är Saken så fullt bewisad på
 andra ställen i den heliga Skrift, att där-
 om ej kan twiflas. Jesu ord äro kände:
 Swilken, som ser på en Qwinna till
 att begära henne, hafwer alla redo gjort
 hor med henne i sitt hjerta. Matth. 5:
 28. Med Qwinna, som här nämnes,
 menas icke blott en gift Hustru, utan
 det Grefiska ordet brukas så wäl om en
 ogift Qwinsperson, ja, en 15 års flis-
 ka, som om en gift Hustru; och då sielf-
 wa begärelsen såges innefatta en hordoms-
 synd, så måste här wara förbudet ej alle-
 nast hor, utan och all lättfärdighet i all-
 mänhet. Ja, då man läser Nya Testa-
 mentets heliga Skrifter, förekomma så
 mångfalldiga ord wid förbuden om otucht,
 att, (man förklare dem, huru man will,)

man

man icke kan finna annat, än att allt
 slags Lättfärdighet är förbuden. Jemför
 till ex: Gal: 5: 19, 1 Thes: 4: 3, 5,
 Eph: 5: 3, m:fl. Och annat begrepp in-
 gifwer icke föreställningen om hela Guds
 Moraliska Lags fullkomlighet, ej heller
 tillåter. Hvad wore det för en guddoms-
 lig Lag, som skulle förbjuda de högsta
 grader af synder, men tillåta de mindre?
 Huru skulle den leda Menniskan till den
 fullkomliga Moralité, som wiserligen
 är ändamålet af Guds Lag, eller återför-
 henne till hennes ursprungliga renhet och
 likhet med Gud? Nej, den Guddomlige
 Lagstiftaren, som wille lemna Menni-
 skan ett rättesnöde för sin wandel, skulle
 deri wiserligen gifwa henne en Stämpel
 på Sin egen oändeliga Helighet och Full-
 komlighet, och nödwändigt förekomma
 kassen i sitt första utbrott, innan hon
 fick rotsåka sig. Här af följer således, att
 den Menniska, hwilken, som gift eller or-
 gift, öfwar lättfärdighet, wiserligen icke
 efter=

efterföljer Guds' Lag, eller arbetar på
 sin egen Moraliska förbättring, utan
 glömmer sitt sanna värde, och förgäter
 sin Menskliga höghet. Han förnedrar
 sig till djuren, och afslägsnar sig allt mer
 från gränsen af sin Bestämmelse. Och
 man må twifla så mycket man will, om
 all olyskhet är i Skriften förbuden, eller
 ej, skall man likwäl aldrig komma till
 full öswertygelse, att ej så är — och då
 tillhör det ju en förnuftig Menniska att
 aldrig handla med ett twiflande Samwete.

För öfrigt, den, som bärjar föröfwa
 Lättfärdighet, wet han, huru långt be-
 gärelsen släpar honom med sig? föruts
 känner han alla följderna deraf? Kan han
 förekomma dem?

Lättfärdighet är en synd, för hwil-
 ken man få mycket mer bär af sig, som
 en hel här af andra synder, med denna
 knutit ett brödra-band; sådana äro: os-
 sanning, menaderi, falskhet, lismeri,

dryga.

drycken skap m:fl. en synd, så mycket swårare, som den icke förer endast den mest brottslige, utan äfwen ofta den oskyldige i fördärf. Derunder blifwa 2:ne Personer på en gång lidande. — Ja, Lättfärdighet är ett inbrott i Äktenskapets helgade rättigheter, och vittnar alltid om ett hjerta, som ligger i försåt för Dygdens

Min öfvertygelse är således, att hvarje Först, som anställes för att njuta ett löttligt begärs wällust, utan redlig affigt på ett Moraliskt och Lagligt Äktenskap, är synd. Men wi skola här om fullbeligare öfvertygas, då wi nu företage oss att forteligen handla

Om LånsKåläger.

Werdsliga Lagen förstår dermed ett samlag eller löttlig beblandelse mellan en ogift Man och qwinna (Jemför Missg. B:n 53 Capit. § 1) samt uppgifwer 2:ne Slag: med och utan Äktenskaps löfte.

Nu

Nu händer, att mängen föttstigen
 beblandar sig med en Person af ett an-
 nat kön, utan att någon afföda deraf
 uppkommer; men doremot inträffar en an-
 nan gång, att Qwinnan rådes med barn,
 och framföder det. Wegge blifwa stundom
 förskjutne. Är allt sådant synd eller ej?

Föreställom oss först ett Lönskaläger,
 som stett under Äktenstaps-löfte, och ge-
 nom hwilket Barn afiats.

I det föregående är wisadt, att ett
 inbördes löfte om Äktenstap, är ett Mo-
 raliskt Äktenstap. Då nu ett sådant löf-
 te är gifwet och antaget wid det flags
 Lönskaläger, som är i fråga; så följer,
 att det måste anses som ett Moraliskt
 Äktenstap. Nu händer wäl, att det Äk-
 tenstaps-löfte, som wid ett dylikt tillfälle
 gifwes, ej kan anses uppriktigt; ty, om
 så wore, skulle i allmänhet förhållandet
 blifwa helt olika; men detta blott wisar
 immo

immoraliteten af Lönskaläger, och hindrar icke, att det ju kan och bör anses för ett Moraliskt Sittenskap. Utminstone måste Swinnan så föreställa sig det. Här till kommer, att begge hafwa åtnjutit ett omfattande, som endast i Sittenskapet är tillåtit; och således, ehvad man vill anse den förtulliga beblandelsen, som en Constituerande del af Sittenskapet, eller en rättighet, följd af det inbördes samtycket, är det oförnefeligt, att ett Lönskaläger måtte anses som ett Moraliskt Sittenskap. Den werldsslige Lagstiftaren kan anse det så, eller annorlunda: men inför Moralitetens Domstol kan saken icke annorlunda anses. Dese Personer, som Lönskalägret begått, äro werkelige Makar inför Gud och Samwetet — och annorlunda kunna de sjelfwa, på sitt Samwete, ej anse sig. De äro och förblifwa Makar inför Gud, så länge de lefwa, om också saken för Menniskor wore

wore insweppt i det swartaste Mörker. Men hwad förbindelse skall här af uppkomma?

Den werldslige Domaren kan här om förordna, som Han för Samhället nyttigt finner. Han kan tillåta, att dessa Personer få stillas m, m. såsom Lagen och Författningar stadga; men frågan blir här: kunna de sjelfwe lika så handla enligt Moralliteten, inför Gud och Samwetet? Jag tror det ej. Aikten- skap är ett lifstids Förbund, och Moralliteten känner ej mer, än en enda gällande orsak till Skillnad. Det är otrohet, och, hwarest den ej är begången, kunna dessa Personer, som Lönskaläger under Aikten- skaps löfte begått, ej stillas. Twerts om äro de, både efter Guds och Naturliga Lagen, förbundne, att inträda med hwarandra uti ett Lagligt Aikten- skap, och böra icke få stillas, så länge lifstiden warar, och så wida det skal, som redan nämndt är, ej mellankommit. Kan här om

om twiflas? Är icke redan bewist, att oakt
 slags lättfärdighet är synd; huru myc-
 ket mer då otrohet i ett verkligt Äkten-
 skap? Är icke bewist, att en hemlig Tro-
 losning, som i hänseende till det inbrö-
 des löftet, är ett moraliskt Äktenkap,
 icke må ryggas; huru mycket mindre kan
 förbrytaren wid ett Lönskaläger undgå att
 lagligen Äkta Qwinnan, då han både
 gifwit Äktenkaps-löfte och tillika åtnju-
 tit en Äkta Makas rätt, och ett Lönska-
 läger af sådan art, nödwändigt, måste få
 namn af ett verkligt Äktenkap inför
 Gud och Samwetet? De särskilte skälen,
 som äfwen hit kunna lämpas, äro i det
 föregående anförde, dit man således will
 hafwa Läsaren åter förwist. Det blifwer
 då derwid, att de äro verkelige Makar
 inför Gud, och förbundne att så för-
 blifwa, samt att stadfästa förbundet med
 laglig Wigsel, och erkänna Barnet.

Man döme efter Samwetet! Om
 en Man under Äktenkapslöfte har lägs-
 rat

rat en qwinna, och hon föder barn — ja
 — då kan wäl, efter werldliga Lagen,
 (ty Ragslistaren kan hafwa flere tikrä-
 kelige stäl att så tillåta) förbrytaren blif-
 wa förböld för menniskor, friskänd från
 att älta qwinnan, som han förnedrat,
 och rättfärdigad, i hånseende till barnet
 som är födt, medelst en Penninge-Summa,
 som han till Barnets uppfostran betalar
 — en Summa, som för den rike är os-
 betydelig, tryckande för den fattige, men
 alltid otillräckelig till sitt ändamål, men
 wänne han inför Gud och sitt Samwete
 är lika friskänd och rättfärdigad? Wänne
 han inför det Allseende Egat ej är up-
 penbar. Wänne han inför Gud ej är
 och förblifwer denna Qwinnas Man och
 detta Barnets Far? Helt wist. Hwad
 är då hans heliga pligt? Jo, att wigas
 wid denna Qwinna, och som Far uppt-
 taga detta Barn: Och om han det un-
 derlåter, kan han förmoda, att hans
 ansvar ej blir stort inför Guds Domstol!
 Kan

Kan han tro, att denna Qwinnans swes-
 far, och detta barns gråt ej skall falla
 tungt en gång på hans hjerta? Skall
 han med ett sådant medvetande kunna
 lefwa nöjd, eller dö salig? Här gifs
 inför Gud och Samvetet ingen annan
 fullkomlig upprättelse för ett sådant
 Moraliskt brott, än att wigas wid
 Qwinnan och offentligen erkänna' Bar-
 net. Penningeböter äro ingen motswa-
 rig ersättning. Man kan icke löpa sig till
 en Man: icke få en Far för penningar.

Skulle Lägersmannen erkänna detta,
 men det likväl falla honom in att wilja
 lefwa i ett Moraliskt Åktenskap, så bry-
 ter han emot Samhället, hwars Lagar
 han är skyldig åtlyda.

Är intet Barn föddt, förblifwa mot
 Qwinnan hans skyldigheter de samma,
 som nämnde äro.

Äbreställom oss 2:o ett Lönskaläger utan
 Åktenkapelsöste. Det är naturligt, att
 dens

förbindelser äro större, som gifwit löfte; men åligga den, som begått Lönskaläger utan Äktenkapslöfte, inga Skyldigheter? So; Lönskaläger utan dylika löften (om annars sådant låter sig förnuftigt tänkas; ty jag föreställer mig, att ingen Qwinsperson skulle vara så långt skild från all wärd om sig sjelf, att hon skulle lemna bifall till ett Äktenkapligt omsammande, om hon icke hemligen hade någon anledning till hopp om Äktenkap) innefattar äfwen en Handling, hwarigenom man kommit i verklig besittning af Äktenkapets rätt, och är således ett fullbordadt Äktenkap; — således, om ock ett fritt samtycke ej wore gifwet, ja, om gerningen till och med wore fördfwad med fullt wäld! så finner jag ej annat, än att samma pligter åligga Personer, som detta slags Lönskaläger begått, som dem, hwilka det fördfwat under Äktenkapslöfte.

Så dömdes Moses. Om någon lä-
 rar en Jungfru, den ännu icke förlof-
 wad är, och lågrar henne, han skall gif-
 wa henne hennes morgongäfwor, och
 hafwa henne till hustru, 2 Mos. 21: 16.
 Och vidare: Om någor kommer till en
 Jungfru, som intet trolowad är, och
 får henne fatt, och ligger när henne,
 och det warder funnit; så skall han, som
 när henne låg, gifwa hennes fader 50
 Siklar silfwer, och skall hafwa henne
 till hustru, derföre att han hafwer för-
 nedrat henne. Han må icke öfwergifwa
 henne i hans lifsdagar. 5 Mos. 22:
 28, 29 v.

Man will här upptaga och beswara
 ett inläst, som ofta tänkes, och, jag
 fruktar, stundom verkställes.

Om man wid det siktenkapliga oms-
 sammandet, brukar den försiktighet, att
 öwinnar ej lider till sitt goda namn och
 rykte, och tar sig till wara, att intet
 barn

barn födes, så, tänker man, måtte det ej vara någon synd att njuta den föttliga beblandelsen? Men hvad är detta? Är icke gerningen densamma inför Gud och Samwetet? Är den icke uppenbar inför den Allwetande? Är icke Lågersmålet en Liktenstapshandling, ehwad den är känd eller okänd för menniskor, ehwad deraf födes barn eller ej? Men — om den, som berömmar sig af en sådan försiktighet —, wid närmare efterfinnande, finner ännu större orsak att ångra och begråta den! — om förbrytaren derigenom hindrar ett menniskolif att födas, månne han gör sig skyldig till ett ännu större brott? — An om han blir ansedd inför Gud, som en mördare af aldragslösta slag, som söker att afhända lifwet på sitt eget barn, innan dess lif ännu hunnit att tändas! — huru will han då ansvara inför Gud och samwetet?

Slutligen må mig nu tillåtas anföra några ord

Om immoraliteten af Åktenkaps- skilnader.

Jag har redan förklarad mig och till-
kännagifwit, hwad jag förstår med ett
Moraliskt och Lagligt Åktenkap. Wida-
re utveckling är då ej nödig. Men gäller
om upplösandet af ett Lagligt Åktenkap,
isför Guds och Samwetets Domstol, allt,
hwad den werldsliga Domstolen rättwist
kan dömma? Eller, om så wore, kan mens-
niskan af Moraliteten alltid känna sig
tillfridsställd af det, som en werldslig Lag-
stiftare wisligen kan förordna? Jag twif-
lar derpå.

Utom de skäl, som Lagboken upps-
räknar, kunna ett Folks Lagstiftare, som
söka befordra Samhällets lugn, och före-
komma olyckor och bekymmer, tillägga
ännu flera; men den, som rådfrågar sitt
samwete och Guds ord, finner ej mer, än
det enda fulla skälet, som anfördt är,
till Åktenkaps-skilnader, det nemligen:

Otrohet i Äktenskapet, och ett framhårdande öfvergifwande, om man will anse det för det andra; ty sålunda talar Frälsaren: Swar som skil sina hustru ifrån sig utan för hor skull, och tager ena andra, han gör hor; och den, som tager den öfvergifna, han gör hor. Matth. 19: 9.

Man ser således häraf, hwad Gud Sjelf dömmar om all rubbning i Moraliska och Politiska Äktenskap, nemligen: anset den för en stor synd. Den, som, utan att kunna bewisa den Trolofwade, den Moraliskt giste eller Lagligt wigde, otrohet, trolöshet, öfvergifwande, eller verkligt Äktenskapsbrott, skils wid sin maka, han är en Äktenskapsbrytare; och, då han ingår i ett nytt Äktenskapsförbund, gör hor; och den, som tager till äkta den öfvergifna Mannen eller Qwinnan, begår od hor; ty han eller hon gifter sig med en annans make, hwars
Man

Man eller Hustru ännu lefwer. Det är
 desutom endast genom döden, som alla
 äkta förbindelser kunna och böra upplös-
 sas. Jemför Rom. 7: 2. Dessa sannin-
 gar äro ewiga, och kunna icke förändras.
 Den, efter werldsliga Lagen till skilnad
 berättigade, och från sin maka befriade,
 kan således hafwa många skäl, att ans-
 tingen ej begära skilnad, eller att dermed
 wara mindre tillfridsställd, i fall han den
 redan erhållit; ty så länge han ej kan
 gäbra sig af med sitt samwete, eller slita
 sig ifrån den tanken, att en Allwetande
 och helig Gud är till, och Hans Ord en
 ewig Sanning; så kan han ej undgå att
 förwara en mass i sitt bröst, som fräter
 des hjerta, och rådas wid åtankan på
 den dag, som skall upptäcka allt, och
 straffa, eller belöna. Säkraft lærer det
 derfbre wara, att äfwen i ett olyckligt
 Äktenskap, med tålmod bära sin börd.
 Tiden är ingen ewighet: Himlen äger
 många hugswaelser: Skulden är ej miss-

färd hos Gud. Det är bäst att alltid
 bewara ett rent och obefläckadt samwete,
 och icke för ett kort lugn på jorden säl-
 ja ewighetens glädje. Swad gagnar det
 menniskan, om hon förwärfwar hela
 werlden, och tar dock skada till sin själ.
 Matth. 16: 26. Rådens icke för dem,
 som dräpa Kroppen, och hafwa dock
 icke magt att dräpa Själen; utau rå-
 dens mer för honom, som kan förderf-
 wa både kropp och själ i hellsiwete,
 Matth. 10: 28. Äktenskapet skall hållas
 ärligt ibland alla, och Äktenkaps säng
 obesmittad; men bolare och horfarlar
 skall Gud dömma. Ebr. 13: 4.

Äf det, som nu kort och enfaldigt
 anfördt är, kan således inhemtas, hwad
 man skall tänka om hwarjehanda Äkten-
 skapslöften och förbindelser, så wäl up-
 penbara, som hemliga, så wäl genom
 werkliga löften och förbund förklarade,
 som och genom nyttjandet af Äktenskapets
 råsa

rättigheter tyft ingångne. Det torde finnas ostridigt, att de icke innefatta i sig något så obetydligt, som man i allmänhet tyckes tro. För den dygdige måste de alltid befinnas äga ett dyrbart värde, och den förblindade skall icke misskänna det, så snart han gifwer sig tid att bryna ägonen och öfwerwäga deras wigt. Äfwen den brottslige skall, wid sakens afwarsamma begrundande, finna orsak att lemna rum åt ångren och rättelsen, och hwar och en, hwars samwete bär honom wittnesbörd om ett sedligt och dygdigt förhållande, skall fatta sig lyttlig.

Den obetänksamme gäcklaren, som äger en fåstmd här och en der, och finner, att han i dem har likså många hustrur inför Gud och Samwetet: den flyktige och obesinnade, som tillåtit sig njutningen af Liktenskapets fötma med så många, som tillfället gjort möjligt, och inser, att de alle äro inför Gud hans makar —
 hwad

Hwad skola dessa och alla deras likar tänka? Kunna de wara tillfreds med sig sjelfwa? Huru wilja de reparera hwad de illa gjort? Huru wilja de swara inför Gud? Kan det trösta dem, att de äro fördolda för menniskor? De äro icke okända inför den Allwetande. Det är långt farligare att synda hemligt, än uppenbart; ty uppenbara brott straffar werlden, men hemliga synders hemskelse har Gud sig förbehållit.

Men de, som på ett eller annat sätt hafwa ingått i dylika Aftenskapsförbindelser, som nämnde äro, och ännu kunna befästa dem, måne de det ej böra? och, om de det ej göra, kunna de hoppas att undfly Guds och Samwetets hämnd? Wißt icke; de skola alltid förblifwa inför Gud Aftenskapsbrytare, och inför Guds och Samwetets Domstol dömmas, som trolösa Makar. Låt dem ingå i nya band, der de äro sig förglömma fordna beswikelser;

men

men minnet skall någon gång återföra dem, och de utplånade bilderna skola stå i all sin ryslighet för deras ögon, och utbreda fasa och förtwiflan midt under deras wällustiga njjen.

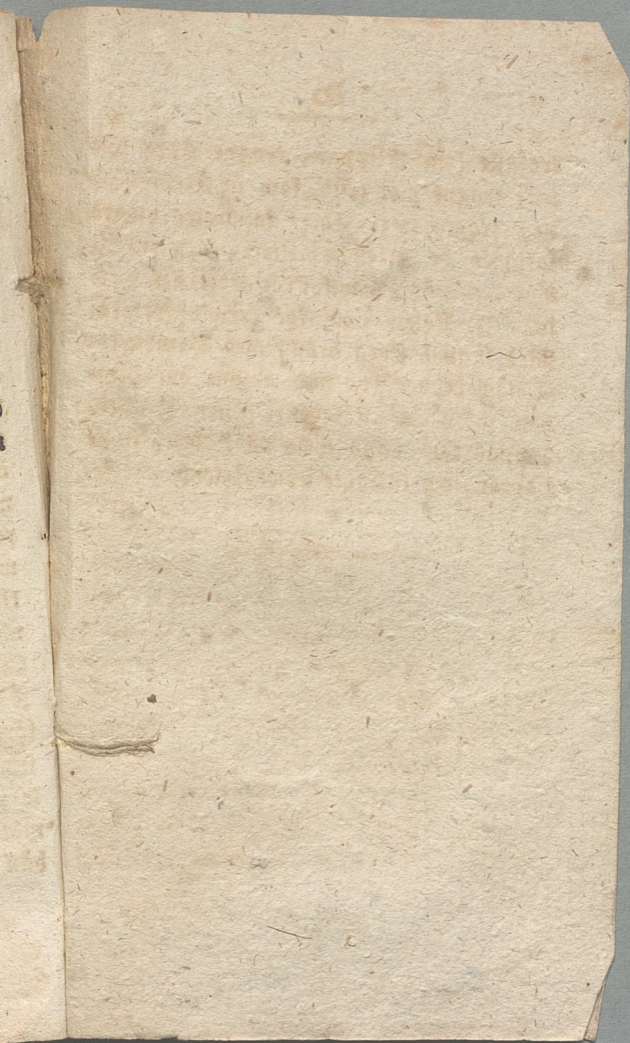
Wid intet tillfälle wisar sig dagligen Guds synen uppenbarare, än wid Äktenskaps-handlingar. Jag tror, att ingen, som warit uppmärksam på egna och andras öden, skall kunna neka det. Huru förunderligen stiftas Äktenskap! Huru förenas man oftast med den person, som man minst trott! Huru synes icke Gud på det underbaraste sätt utse åt hwar och en dess make. Han låter menniskor komma tillsammans och blifwa bekanta, som varit wida affsilda, och hvars namn de aldrig hört: Han böjer deras hjertan till kärlek och förtrolighet, som aldrig tänkt på hwarandra: Han uppehåller genom ett omärkbart ledande och lifsom geitrom verkliga uppenbarelser denna höga stiftelse.

telsen, och knyter Äktenkapsbandet ofta genom en hemlig styrkel, som sätter tänkaren i förundran; men också wisar sig Försynen aldrig närmare och uppenbarare, än wid deras hemsökelse, som ostärkat Äktenkapsbandets helgade rätt, och lekt med des wigtiga löften. Merendels ser man, att de, som under sitt ogifta tillstånd, drifwit spel med äkta förbindelser, och tillåtit sig mer eller mindre tygellöshet och swel, i hänseende till gifna Äktenkapslöften, finna straffet för sig i sitt äkta stånd. De finna ofta en Måka, som emot dem blir lika falsk, otrogen och samwetslös, som de sjelfwa varit, dem måsta olyckor och bekymmer af alla slag: de få stundom se sina egna barn uppskrida de förbannelser, som de sjelfwa samlat öfwer dem, och de måste, huru långsamt det skrider, sjelfwa känna sina hjertan beröfwade det tagn, den fred, som de borttagat ur den wännens hjertan, som de beswefo.

Varom derföre alle bmt warnade.
Gäckoms aldrig med äkta förbindelser,
hvilka som helst.

Då till Dig, ännu oerfarna, oför-
derfwade och menlösa Ungdom, ställer
jag i synnerhet min förmaning. Betän-
ken eder wäl, I unge, innan I nåkens
någon af edra likar med kärlekens språk,
och öfwerwägen noga förut, sakens wigt,
innan I lemnen Edert bifall, och binden
med warsamhet tillsammans det blomster-
pryddä Bandet. Men, — sedan I det haf-
wen gjort, så låten edra löften wara he-
liga, och bryten, för ingen jordisk win-
ning, det Förbund, som Gud Sjelf will
hafwa oupplösligt, och för hwars ögon
I det ingått. Om edra utfigter än skulle
förmodas: om Eder föreningsdag skulle
synas aflägsna sig: om Edert hopp skul-
le pröfwas: om öfwerwinnerliga hinder
möta, och ljusare utfigter från ett annat
håll utbreda sig; — så blifwen likwäl
tro

trofaste som Alippan, trogne Edra löf-
ten, trogne mot Gud, som är Edert witt-
ne, trogne mot Edert samwete, hwars
salighet är ett himmelrike, och trogne
mot den wän, som offrat Eder sitt hjer-
ta. I skolen ombiligt derwid förlora.
Med lugn i Edra bröst, med Samwetets
obefläckade renhet, med wisshet om Him-
lens wård om Dygden, skolen I alltid
hoppas den bästa lycka på jorden, lugn
i döden, och salighet i ewigheten.

www.books2ebooks.eu